یگانه عرب
خبرنگار گروه دانشگاه

در ادامه گزارش‌های معرفی پارک‌های علم‌وفناوری در سال «تولید، دانش‌بنیان و اشتغال‌آفرین»، این بار سراغ پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی و معرفی ظرفیت‌ها و توان فناورانه و نوآورانه پارک این دانشگاهی رفته‌ایم. دانشگاه شهید بهشتی فعالیت خود را در حوزه فناوری و نوآوری بیش از ۱۱ سال پیش با ایجاد مرکز رشد آغاز کرد و پس از فعال شدن مرکز رشد و استقرار شرکت‌های خلاق و دانش‌بنیان، پارک علم‌وفناوری تاسیس شد. این دانشگاه در دوسال اخیر با ایجاد ۲۰ مرکز نوآوری و فناوری رشد فزاینده‌ای را پشت سر گذاشته است. این پارک دانشگاهی درتلاش است شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه و پارک را به شرکت‌های بین‌المللی متصل کند و پتانسیل‌های موجود هر دو کشور را به یکدیگر پیوند بزند. نکته‌ای که باید در این بخش به آن اشاره کرد این است که هرکدام از دانشگاه‌های کشور ما موریت دارند هماهنگ کننده فعالیت‌ها با یک کشور خارجی باشند، بنابراین دانشگاه شهید بهشتی نیز نقطه ارتباط دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های روسیه است. این پارک دانشگاهی درحال حاضر ۸۵ شرکت دانش‌بنیان و خلاق و واحدهای فناور را تحت‌پوشش خود دارد که به نسبت سال نخست فعالیتی این پارک، با روند صعودی همراه بوده است. شرکت‌های مستقر در پارک علم‌وفناوری این دانشگاه طبق آخرین آمار توانسته‌اند در سال ۱۴۰۰، ۱۵۰ میلیارد تومان درآمدزایی داشته باشند. در ادامه با فریبرز مسعودی، رئیس پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی درخصوص روند فعالیتی این پارک، تعاملات فناورانه و نوآورانه، میزان درآمدزایی شرکت‌ها، روند صادرات محصولات شرکت‌های پارک، تغییر نگاه به فعالیت‌های فناورانه رشته علوم انسانی و... گفت‌وگویی داشته‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

● پارک‌های علم‌وفناوری ارتباط‌دهنده مراکز علمی در کشور هستند

به عنوان رئیس پارک علم‌وفناوری دانشگاهی، فضای حاکم بر روند فعالیتی این پارک‌ها را چطور ارزیابی می‌کنید؟

پارک‌های علم‌وفناوری در خارج از کشور شکل گرفته‌اند و رسالت‌شان این بوده که در مناطق صنعتی علم‌را به کمک صنعت بیاورند، بنابراین پارک‌های فناوری درکنار فعالیت صنایع شکل گرفته‌اند. به‌مرور زمان اما رسالت پارک‌ها تغییر کرده و پارک‌ها تلاش‌شان از حل محوریک صنعت خاص فراتر رفته و استقرار در مکان مشخصی به صنایع متعددی خدمات ارائه کرده‌اند. بنابراین بیشترین ماموریتی که برای پارک‌های علم‌وفناوری در خارج از کشور در نظر گرفته، این طور بود که این پارک‌ها، ارتباط‌دهنده مراکز علمی باشند یا به‌عنوان بخش تحقیق و توسعه برای صنعت عمل کنند. البته تعریف‌های متعددی برای ماموریت پارک‌های علم‌وفناوری در دنیای امروز وجود دارد؛ اما عمده این تعریف‌ها این است که پارک‌های علم‌وفناوری به‌عنوان تسهیل‌کننده ایجاد ارتباط میان علم‌وصنعت شناخته شده‌اند. بر همین مبنا نیز پارک‌های علم‌وفناوری بسیاری در کشور شکل گرفته‌اند و به رسالت خود می‌پردازند. در این میان اما یک‌سری از پارک‌های علم‌وفناوری دنیای امروز وجود دارد؛ اما عمده این تعریف‌ها این است که پارک‌های علم‌وفناوری به‌عنوان تسهیل‌کننده ایجاد ارتباط میان علم‌وصنعت شناخته شده‌اند. بر همین مبنا نیز پارک‌های علم‌وفناوری بسیاری در کشور شکل گرفته‌اند و به رسالت خود می‌پردازند. در این میان اما یک‌سری از پارک‌های علم‌وفناوری دنیای امروز وجود دارد؛ اما عمده این تعریف‌ها این است که پارک‌های علم‌وفناوری به‌عنوان تسهیل‌کننده ارتباط میان علم‌وصنعت شناخته شده‌اند. به همین معنا که صرفا تسهیل‌کننده ارتباط میان علم و صنعت (به‌معنای جامع خود، شامل ارتباطات اجتماعی و علوم انسانی) نبوده و ماموریت دیگری هم دارند. به این صورت که از تواندنی‌های دانشگاه در راستای تسهیل این ارتباط استفاده می‌کنند، یعنی بایدیک سری از سیاست‌ها و ماموریت‌هایی که در دانشگاه رسالت جدید تعریف می‌شود را به‌سمت صنعت هدایت کند. بنابراین رسالت پارک‌های دانشگاهی این است که نیازها را در دانشگاه نهادینه کنند و پتانسیل‌های دانشگاه را نیز به‌گونه‌ای سوده کنند تا صنعت به خیلی از آن بهره‌مند شوند.

● پارک‌های علم‌وفناوری در مسیر بومی کردن صنعت

دیدگاه شما نسبت به روند فعالیتی اکوسیستم فناوری و نوآوری کشور در چندساله اخیر چیست؟

مراکز آموزش عالی و صنعت ما هر دو وارداتی هستند، به این معنا که حداکثر ۷۰ سال پیش وقتی کشور شروع به صنعتی شدن کرد، یک‌سری افراد به خارج از کشور رفتند و رشته‌های دانشگاهی را آموزش دیدند و مشابه آن را در آموزش عالی ایران راه‌اندازی کردند. بحث صنعت نیز به‌تبع این جریان همین‌طور بود و جریان صنعتی در کشور کار خود را با مونتاژ آغاز کرد، بنابراین شکوفایی‌اي که انتظار داریم در صنعت خودرو شکل بگیرد، ایجاد نمی‌شود؛ چراکه وارداتی است. در سال‌های اخیر بنابر ملاحظات و توصیه مسئولان بالادستی درحال تغییر و گذر از این جریان هستیم، یعنی درحال بومی کردن صنعت و دانش و اتصال این دو امر به یکدیگر هستیم. البته در ایجاد پارک‌های علم‌وفناوری و توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان این اتفاق هم افتاده است. احساس می‌کنم در سال‌های اخیر با توجه خاصی که مقام‌معظم‌رهبری و سایر ارگان‌ها به این جریان داشته‌اند، بومی شدن دانش و استفاده عملی از آن سرعت بیشتری پیدا کرده است. درحال حاضر نیز شاهد توانمندی‌های بومی بالای کشور در مقیاس‌های کوچک هستیم، اما باید تلاش کنیم این توانمندی و پیشرفت را در مقیاس‌های بالاتری هم عملی کنیم. اکنون از مرحله دستاوردهای علمی فراتر رفته‌ایم و باید به‌سمت تجاری‌سازی حرکت کنیم.

● پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی سطح یک باید صاحب سبک باشند

از سال ۱۳۹۵ که پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی راه‌اندازی شد، پارک چه روند فعالیتی را پشت سر گذاشته است؟

دانشگاه شهید بهشتی فعالیت خود را در حوزه فناوری و نوآوری بیش از ۱۱ سال پیش با ایجاد مرکز رشد آغاز کرد و پس از فعال شدن مرکز رشد و استقرار شرکت‌های خلاق و دانش‌بنیان، پارک علم‌وفناوری تاسیس شد. از زمانی که این پارک راه‌اندازی شد، با رشد سریع فعالیت‌ها همراه بوده‌ایم؛ البته از پارک علم‌وفناوری این دانشگاه به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های مرجع و سطح یک انتظار رفته و می‌رود که عملکرد خوبی داشته باشد، بنابراین برای رسیدن به جایگاه سطح یک، نیازمند یک‌سری برنامه‌ریزی‌های خاص است. این پارک درحال حاضر چشم‌انداز ترسیم‌شده مشخصی برای خود دارد، البته عقیده داریم که یک پارک علم‌وفناوری دانشگاهی سطح یک باید صاحب سبک باشد، بنابراین یکی از رویکردهای آن، رویکرد بیرون به درون است؛ به این معنا که تلاش کرده‌ایم نوآوری و فناوری را در فضای محدودی اجرایی نکنیم و آن را در تمام سطوح دانشگاه گسترده کنیم. البته در دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های دانشگاه شهید بهشتی مراکز نوآوری‌ای راه‌اندازی شده است و این دانشگاه در دوسال اخیر با ایجاد ۲۰ مرکز نوآوری و فناوری رشد فزاینده‌ای را پشت سر گذاشته است؛ به این صورت که در هر دانشکده و پژوهشکده یک مرکز نوآوری فعالیت می‌کند تا واحدهای فناور، شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق در آن مستقر شوند. این جریان موجب شد که نه‌تنها از اعضای هیات‌علمی، تعداد شرکت‌ها دوبرابر شود، بلکه توانستیم از توانمندی‌های علمی، ظرفیت‌های موجود و تولن علمی و تخصصی دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها نیز در حوزه فناوری و نوآوری بهره‌مند شویم.

● فعالیت ۸۵ شرکت دانش‌بنیان و واحد فناور در پارک علم‌وفناوری شهید بهشتی

درحال‌حاضر چه تعداد واحد فناور و شرکت دانش‌بنیان در پارک علم‌وفناوری مستقر هستند؟

پارک در سطوح مختلف پذیرای واحدهای فناور، شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق است و آمار این شرکت‌ها درمجموع به ۸۵ می‌رسد که از این میان ۳۸ شرکت، دانش‌بنیان شده‌اند. اگر بخواهیم آماری از روند رشد واحدهای فناور ارائه کنیم باید گفت تعداد این واحدها در سال ۱۳۹۶، ۵۶ واحد، در سال ۱۳۹۷ این تعداد به ۶۳، در سال ۱۳۹۸ به ۶۴، در سال ۱۳۹۹ به ۶۶ واحد و در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ۸۵ واحد فناور مستقر در پارک علم‌وفناوری رسیده است. درخصوص رشد تعداد شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق در بین سال‌های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ نیز باید گفت که این شرکت‌ها در سال‌های ۹۶ و ۹۷، ۱۳ شرکت، در سال ۹۸، ۱۸ شرکت دانش‌بنیان، در سال ۹۹، ۳۵ و در سال‌های ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ به ۲۸ شرکت دانش‌بنیان و خلاق رسیده است.

● فعالیت ۷۶۴ نیروی انسانی متخصص در پارک علم‌وفناوری شهید بهشتی

اکنون پارک علم‌وفناوری دانشگاه چه تعداد نیروی انسانی درحال اشتغال دارد؟

۷۶۴ نفر درحال فعالیت در این پارک هستند، البته تعداد نیروی انسانی نیز از سال ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۱ به ۷۰ نفر بوده تا سال ۱۴۰۱ که ۷۶۴ نفر است، با روند رو به رشدی مواجه بوده است.

● ۱۵۰ میلیارد تومان، میزان درآمدزایی شرکت‌های پارک دانشگاه بهشتی در سال ۱۴۰۰

میزان درآمدزایی شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق مستقر در پارک در سال گذشته چقدر بوده است؟

در سال ۱۴۰۰ شرکت‌های مستقر در پارک ۱۵۰ میلیارد تومان درآمدزایی از طریق فروش محصولات داشته‌اند.

● حمایت از شرکت‌ها و واحدهای فناور نباید صرفا تخصیص منابع مالی باشد

روند حمایتی و ارائه تسهیلات پارک علم‌وفناوری به مجموعه‌های فناور و نوآور مستقر در خود چگونه است؟

رویکردی که در پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی حاکم است این است که حمایت بیشتر این از شرکت‌ها و واحدهای فناور نباید صرفا در تخصیص منابع مالی خلاصه شود، یعنی بایدعلاوه بر ارائه تسهیلات متعدد توسط معاونت علمی‌وفناوری برای توسعه فعالیت شرکت‌ها و واحدهای فناور، صندوق نوآوری و شکوفایی و صندوق پژوهش‌وفناوری غیردولتی دانشگاه به مجموعه‌های عضو، خدمات دیگری نیز در جهت حمایت از آنها ارائه شود. پارک درکنار تخصیص منابع مالی، خدمات دیگری چون ارائه خدمات مشاوره‌ای برای مسائل حقوقی، ارائه مشاوره برای مسائل مالیاتی، کمک به تجاری‌سازی محصولات، برگزاری دوره‌های مختلف توانمندسازی، بازاریابی و برقراری ارتباط با بخش‌های مختلف صنعت و جامعه به مجموعه‌های مستقر خود عرضه می‌کند.

● روند نظارت بر فعالیت شرکت‌ها و واحدهای فناور پارک علم‌وفناوری مستقر است

روند نظارت پارک علم‌وفناوری دانشگاه بر فعالیت این واحدها و شرکت‌ها در پارک چیست؟

واقعیت این است که در پارک علم‌وفناوری سیستم نظارت و ارزیابی مستمری وجود دارد؛ به این معنا که شرکت‌ها و واحدها متناسب با نوع فعالیت‌شان در بازه‌های زمانی مشخص (سه‌ماهه، ۶ماهه و یک‌ساله) ارزیابی می‌شوند. به‌طور مثال شرکت‌های دانش‌بنیان پارک که به بلوغ رسیده‌اند، در بازه‌های زمانی یک‌ساله ارزیابی می‌شوند؛ از طرفی برخی تیم‌ها که نوپا هستند، هر ۶ماه توسط کمیته ارزیابی متشکل از کارشناسان فعالیت واحدها و شرکت‌ها را از لحاظ روند کاری، بازدهی، علمی بودن فعالیت‌ها و... ارزیابی و پایش می‌کنند. البته این روند نیز جدّیه دارد؛ نخست سازنده بودن این اقدام است، یعنی تا جایی که بتوانیم به تیم‌ها کمک و آنها را در راستای اهداف‌مان هدایت می‌کنیم، ملاکی از اهداف پارک، افزایش اشتغال‌اریی است تا جایی که محصلان دانشگاه بیشتر به کار گرفته شوند. در این میان امتیازهای خاصی برای تیم‌هایی که از دانشجویان و اعضای هیات‌علمی دانشگاه در فعالیت‌هایشان بهره‌مند شوند، قائل هستیم. درمجموع باید اشاره کرد که پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی ضمن پایش مستمر، تیم‌ها را در راستای اهداف درآمدمند هدایت می‌کند.

● مراکز فناوری و نوآوری، گامی در جهت ترغیب دانشجویان به حوزه فناورانه

چه اقداماتی از سوی پارک علم‌وفناوری دانشگاه در جهت ترغیب دانشجویان برای ایجاد یا شرکت در فعالیت‌های فناورانه و نوآورانه صورت می‌گیرد؟

برنامه پارک، همان برنامه مراکز فناوری و نوآوری است، به این معنا که این مراکز، مکان و یا ساخت مشخصی نبوده، بلکه یک ساختار هستند. به این معنا که در تمامی دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها ساختاری داریم که در آن ساختار یک کمیته و کارگاه اشتغال، کارآفرینی و نوآوری وجود دارد. هدف این مراکز این است که دانشجویان را در مسیر فعالیت در این حوزه‌ها ترغیب کنند. در این راستا نیز رویداد‌ها و کارگاه‌هایی برگزار کرده و از متخصصان و کارشناسان این حوزه دعوت کرده‌ایم تا تعاملاتی را میان دانشجویان و اعضای هیات‌علمی با شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق ایجاد می‌کنند. البته استقرار شرکت‌ها در دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها نیز تاثیر بسزایی در ایجاد فرهنگ فناورانه در میان دانشجویان دارد و موجب می‌شود بتوانیم موج فعالیت دانشجویی را به این سمت‌وسو هدایت کنیم. البته اینکه ساختار تا چه اندازه خوب عمل کرده و در رسیدن به این مهم موثر بوده است، به فعالیت دانشکده‌ها و پژوهشکده‌ها بازمی‌گردد. به این معنا که روند رشد فعالیت‌های دانشجویی در حوزه فناورانه در برخی از این مراکز سرعت رشد خوبی داشته و در بعضی دانشکده‌ها با سرعت کندتری اتفاق می‌افتد. به‌طور مثال در دانشکده‌های حقوق که دانشجویان بازار کار خوبی بیرون از دانشگاه دارند، خیلی به فکر ایجاد و راه‌اندازی واحدهای خلاق یا شرکت‌ها نیستند، اما در برخی دانشکده‌ها چون معماری، دانشجویان عملکرد خوبی در این حوزه دارند و فعالیت‌های شرکتی را در دانشکده انجام می‌دهند که موجب ایجاد تحرک خوبی میان دانشجویان شده است. البته ما انتظار نداریم که در تمامی بخش‌های دانشگاه به یک صورت عمل شود.

● لزوم تغییر رویکرد نسبت به فعالیت‌های فناورانه حوزه علوم انسانی

با توجه به اینکه دانشگاه شهید بهشتی در حوزه علوم انسانی جامع بوده و فعالیت گسترده‌ای دارد، روند فعالیت‌های فناورانه و نوآورانه دانشجویی در حوزه علوم انسانی دانشگاه شهید بهشتی به چه صورت است؟

نکته جالب‌توجه این است که باید رویکردمان را نسبت به جریان فناورانه و نوآورانه در کشور تغییر داده و به‌دنبال نگاه متفاوتی در این حوزه باشیم. نگاه موجود این است که همیشه خروجی محصول دیده شده و همه توجه‌ها به آن جلب می‌شود، مثلا اگر شرکتی محصولی را که نمود خارجی و فیزیکی داشته، تولید می‌کرده، همان موردتوجه قرار گرفته و تمام ارزیابی‌ها بنابر آن محصول شکل می‌گرفت. اما در حوزه علوم انسانی این‌طور نبوده و باید رویکردمان را تغییر بدهیم. به‌طور مثال در فوتبال، افرادی که گل می‌زنند را همه می‌شناسند و در نیاشاخته شده هستند، اما چه کسی توپ را به آنها پاس داده و حمایت‌شان کرده است؟ این افراد همیشه گوشه نشسته هستند یعنی شناخته نمی‌شوند. در یک سیستم به یک نفر نیاز داریم که کارش نمود پیدا کرده و آن تولیدکننده محصول است؛ اما در پشت صحنه کار کسانی هستند که دیده نشده اما نقش خاص و پررنگی در تولید همان محصول دارند و به‌عنوان نقش مکمل در سیستم درنظر گرفته می‌شوند. حوزه علوم انسانی بیشتر نقش مکمل دارد و در دل هر شرکتی به افرادی نیاز داریم که در مسائل حقوقی، اداری، ارتباط با مشتری، تجاری‌سازی و... فعالیت کنند که نقش مهمی هم دارند و استخوان یک سیستم براساس فعالیت آنها شکل می‌گیرد. این بخش‌ها شرکت مستقلی نیستند و به‌عنوان نقش مکمل فعالیت می‌کنند. بنابراین نباید دنبال راه‌اندازی و ایجاد شرکت در دانشکده‌های حوزه انسانی باشیم، بلکه باید در حوزه علوم انسانی کارگاه‌ها، بوت‌کمپ‌ها و ورکشاپ‌هایی برگزار شود که نیروی انسانی متخصص و کارشناس حوزه را برای فعالیت در شرکت‌های دانش‌بنیان و خلاق تربیت کند. یکی از اهداف و فعالیت‌های پارک علم‌وفناوری دانشگاه، تربیت مدیران داخلی شرکت‌هاست که متخصصان رشته‌های روان‌شناسی و علوم تربیتی می‌توانند ضمن سنجش توانایی متقاضیان آنها را برای فعالیت در این حوزه آموزش بدهند. از طرف دیگر صنعت نیز می‌خواست کمک کرده تا آنها بتوانند در حوزه خود کارآموزی کنند. بنابراین باید یک تیمور رویکرد جدی نسبت به نقش حوزه علوم انسانی در حوزه فناوری و نوآوری داشته باشیم.

● روابط میان پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی تسهیل شده است

تعامل و ارتباط پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی با دیگر پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی به چه صورت است؟

خوشبختانه از وقتی معاونت فناوری و نوآوری در وزارت علوم

عکاس: وحید سراجی / فرهیختگان

«فرهیختگان» از روند فعالیتی فناورانه و نوآورانه پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی گزارش می‌دهد

لزوم تغییر رویکرد نسبت به نقش علوم انسانی در فناوری و نوآوری

شکل گرفته است، ارتباط خوب و منسجم‌تری نه‌تنها میان پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی بلکه میان تمامی پارک‌های علم‌وفناوری در کشور ایجاد شده است. همچنین برای این تعاملات قوانین و رویکردهای مشترکی گذاشته می‌شود. دانشگاه شهید بهشتی میان ۱۱ پارک دانشگاهی گروه خاصی ایجاد کرده و تعاملات مثبت و موثری را در راستای این اهداف میان پارک‌های دانشگاهی ایجاد کرده است. ما فاز آینده نیز میزبان روسای پارک‌های علم‌وفناوری برای افزایش تعاملات خواهیم بود. پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی به تعاملات هرچه بیشتر میان خود نیاز دارند و با ایجاد معاونت جدید در وزارت علوم روند ارتباط‌گیری منسجم‌تر شده و برنامه‌های خوب عمومی میان پارک‌ها انجام شده است، طرح‌های دستیار فناوری، سامانه نسان و... طرح‌هایی اند که میان پارک‌های علم‌وفناوری انجام می‌شود. افزایش ارتباطات میان پارک‌های علم‌وفناوری تاثیرات مثبتی بر روند فعالیتی نشان دارد، از این حیث که گاهی اوقات مساله نبود قوانین در دانشگاه‌ها که بتواند با تغییرات فناورانه و نوآورانه همراه شود، مشکل‌ساز است. از وقتی این معاونت ایجاد شده، هماهنگی قانونی هم میان بخش‌های دانشگاه و پارک‌های علم‌وفناوری تسهیل شده است. این اقدام موجب شده فرهنگی ایجاد شود که دانشگاهیان بپذیرند توجه به جریان فناورانه و نوآورانه بخشی از فعالیت‌های اصلی بوده و فعالیت جانبی نیست.

● فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان پارک علم‌وفناوری در این سال‌ها رشد تصاعدی داشته است

ارائه خدمات شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی به چه صورت است؟

ما یک‌سری ارائه خدمات دانش‌بنیان و یک‌سری هم فعالیت تولیدی داریم. دانشگاه شهید بهشتی نیز به‌دلیل اینکه علوم پایه قوی‌ای دارد، در بحث ارائه خدمات دانش‌بنیان سرمایه‌گذاری کرده و در این حوزه فعالیت چشمگیری داشته است. به‌طور مثال علوم کانی شناسی و سنگ‌شناسی دانشگاه در گوهرشناسی رفته است و یک مرکز گوهرشناسی در کشور داریم که به انجام تحقیقات در حوزه شناسایی گوهر سنگ‌ها و جواهر می‌پردازد. فعالیت در این حوزه نیز به شرکت‌های دانش‌بنیان واگذار شده است، درحال حاضر شرکت‌های دانش‌بنیانی داریم که کار تشخیص الماس و ثبت اصالت آن را انجام می‌دهند. از طرفی دیگر در حوزه زنبه‌بندی صنایع غذایی ورود کرده‌ایم و شرکت‌هایی داریم که زنبه‌بندی آب‌های آشامیدنی، عسل، زعفران و... را برعهده گرفته‌اند.

از طرفی دیگر بخش‌هایی را در پارک علم‌وفناوری داریم که به جریان تولید می‌پردازند، مثل لیزرپلاسما که کارهای جالبی را در حوزه استراتژیک انجام می‌دهد. یعنی دانشکده‌ها و پژوهشکده‌های دانشگاه فعالیت‌ها و اقدامات خود را به شرکت‌های دانش‌بنیان واگذار کرده‌اند و آنها نیز در بخش ارائه خدمات و تولید این کار را انجام می‌دهند. بسیاری از اقدامات ارائه‌شده در پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی سال‌های گذشته در قالب طرح‌های پژوهشی بوده اما درحال حاضر همان طرح‌ها به شرکت‌های دانش‌بنیان تبدیل شده‌اند و این جریان نشان‌دهنده رشد فعالیتی در پارک است. شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور پارک در حوزه‌های پزشکی، گیاهان دارویی، مواد غذایی، کانی و سنگ‌های صنعتی، نفت و... اقدامات خوبی انجام داده‌اند.

● ایجاد دفتر مشترک میان ایران و روسیه در پارک علم‌وفناوری ۲ کشور

شرکت‌های دانش‌بنیان پارک علم‌وفناوری دانشگاه تا چه اندازه در حوزه صادرات ورود پیدا کرده است؟

با توجه به محدودیت‌هایی که در سال‌های اخیر در کشور حاکم بوده، میزان صادرات محصولات کشور کمتر بوده است، البته مبادلاتی با خارج از کشور در حد به‌روزرسانی خدمات و تولید محصولات، بومی کردن و تعمیر قطعات داشته‌ایم اما در زمینه صادرات محصول خیلی ورود کرده‌ایم. از طرفی دیگر شرکت‌های دانش‌بنیان بین‌المللی زیادی هم در پارک فعال نبودند و به‌تازگی در این زمینه وارد شده‌ایم. درحال حاضر نماینده یک شرکت ایتالیایی در پارک علم‌وفناوری شهید بهشتی مستقر شده و یکی از اهدافش این است که قطعاتی را در ایران با همکاری فعالان این حوزه ساخته و به ایتالیا صادر کند. چند هدف و برنامه خاص و مشخص در پارک داریم، یکی از آنها استاندارد‌سازی ارائه خدمات دانش‌بنیان است تا روند ارائه خدمت و تولید محصولات مطابق با استانداردهای مدیریتی و جهانی باشد. مورد دیگر توسعه روابط بین‌الملل است. با توجه به پتانسیل دانشگاه شهید بهشتی، تحصیل اعضای هیات‌علمی در روسیه و ارتباطاتی که میان ایران و روسیه شکل گرفته بود، توانستیم تعامل‌های مناسب و مشخصی با این کشور داشته باشیم. رئیس دانشگاه کازان حدود دو ماه پیش از بخش‌های مختلف دانشگاه و پارک علم‌وفناوری بازدید داشت و در این مسیر به دستاوردهای خوبی با مراکز دست پیدا کرد. اما پارک علم‌وفناوری دانشگاه ما به‌طور خاص با پارک علم‌وفناوری دانشگاه کازان ارتباط خوبی برقرار کرده است و درتلاش هستیم دفتر مشترکی میان ایران و روسیه در پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاه باشیم. البته در گذشته تبادل استاد و دانشجو و انجام فعالیت‌های آزمایشگاهی برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی میان دانشگاه‌های دو کشور بوده و درحال حاضر این تعاملات در حوزه همکاری‌های میان شرکت‌ها نیز توسعه پیدا کرده است، اما در آغاز راه هستیم.

● هرکدام از دانشگاه‌های کشور، نقطه ارتباط با یکی از دانشگاه‌های بین‌المللی است

چشم‌انداز تعاملات بین‌المللی میان پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی با دیگر کشورها و پارک‌های علم‌وفناوری آن به چه صورت است؟

هرکدام از دانشگاه‌های کشور ماموریت دارند هماهنگ‌کننده فعالیت‌ها با یک کشور خارجی باشند؛ بنابراین دانشگاه شهید بهشتی نیز نقطه ارتباط دانشگاه‌های کشور با دانشگاه‌های روسیه است. از گذشته تفاهمنامه‌های همکاری درخصوص بورس تحصیلی، انجام تحقیقات و پروژه‌ها و... با روسیه تعاملاتی داشتیم اما در سطح جدید، تفاهمنامه نزادی منعقد شده که یکی از محورهای آن با توجه به شعار سال، در حوزه فناوری، نوآوری و توجه به شرکت‌های دانش‌بنیان است؛ بنابراین یکی از برنامه‌هایی ما این است ارتباط پارک علم‌وفناوری دانشگاه با فضای بین‌الملل است. درحال حاضر برنامه پارک این است که شرکت‌های دانش‌بنیان دانشگاه و پارک را به شرکت‌های بین‌المللی متصل کند و پتانسیل‌های موجود در دو کشور را به یکدیگر پیوند بزند. پیش‌بینی ما این است که بتوانیم در آینده نزدیک چند شرکت مشترک را میان روسیه و ایران ایجاد و متصل کنیم تا بتوانند کارهای مشترکی انجام بدهند.

● توانمندی‌های فناورانه و نوآورانه ایران برای جوامع بین‌المللی خیره‌کننده و جالب است

دیدگاه رئیس پارک علم‌وفناوری دانشگاه کازان در بازدید از فرآیند فعالیتی پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی چه بود؟

توانمندی‌های فناورانه و نوآورانه کشور ما نه‌تنها برای روس‌ها بلکه برای تمامی کسانی که از دیگر کشورها به ایران سفر می‌کنند، خیره‌کننده و جالب است و از دیدن این پتانسیل‌های فناورانه کشور متعجب می‌شوند. تلاش می‌کنیم با کشورهای اروپایی نیز تعاملات فناورانه‌ای داشته باشیم، حتی در سطح وزارتخانه نیز اقداماتی برای ارتباط با چین انجام شده که می‌خواهیم از این پتانسیل نیز استفاده کنیم. امیدواریم با توسعه فضای بین‌المللی در کشور، پارک‌های علم‌وفناوری دانشگاهی نیز بتوانند از این شرایط پیش‌آمده در جهت توسعه فعالیت‌های مشترک بهره‌مند شوند.

● میزان صادرات شرکت‌های دانش‌بنیان و واحدهای فناور در سال ۱۴۰۰، ۳۵،۸۰۰ دلار است

روند صادرات محصولات فناورانه و نوآورانه پارک در این سال‌ها به چه صورت بوده است؟

میزان صادرات تمامی واحدهای فناور مستقر در پارک علم‌وفناوری دانشگاه در سال ۱۴۰۱، ۳۵،۸۰۰ دلار بوده که نسبت به سال ۱۳۹۶ که ۴۵،۹۹۳ دلار بوده، کاهش چشمگیری داشته است.

● اصلی‌ترین چالش پارک علم‌وفناوری شهید بهشتی، جریان تجاری‌سازی است

اصلی‌ترین چالشی که درحال حاضر در پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی با آن مواجهید، چیست؟

چیزی که درحال حاضر در روند فعالیتی پارک به آن نیاز داریم، جریان تجاری‌سازی است. یعنی امیدواریم برقراری تعاملات فناورانه بین‌المللی در بحث تجاری‌سازی به فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان کمک کرده و بتوانیم در این زمینه توسعه داشته باشیم. حوزه فناوری و نوآوری حوزه وسیعی برای دانشگاه است و هرچه بودجه برای آن درنظر گرفته شود، باز هم کم خواهد بود و بودجه‌هایی که از لحاظ تسهیلات و منابع مالی حمایتی تخصیص داده می‌شود، جذب شده و در این راستا هزینه می‌شود. به‌طور مثال معاونت علمی‌وفناوری، حمایت و توجه بسیاری در جهت تجهیز و ایجاد مراکز نوآوری داشته‌اند و این جریان ادامه دارد. از طرف دیگر دانشگاه‌ها و ایده‌های جدید داشته است. از طرف دیگر معاونت فناوری و نوآوری وزارت علوم نیز از لحاظ ایجاد قوانین و بسترسازی‌ها این تسهیلات را انجام می‌دهد، بنابراین هر بودجه‌ای که به این حوزه تخصیص داده شود، هزینه خواهد شد. البته تمام حرف ما، مباحث مالی نیست، بلکه برنامه‌ریزی پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی این است که بتوانیم اکوسیستم مناسبی در این پارک دانشگاهی ایجاد کنیم و در این میان تدوین و اجرای قوانین مناسب می‌تواند به ما کمک کند.

● توسعه زیرساخت‌های فعالیتی پارک، اصلی‌ترین برنامه پارک در سال ۱۴۰۱ است

چشم‌انداز فعالیتی پارک علم‌وفناوری دانشگاه شهید بهشتی در ادامه سال ۱۴۰۱ چیست؟

با توجه به انتخاب شعار سال و مسئولیتی که در سال جاری بیشتر به پارک‌های علم‌وفناوری واگذار شده، پارک علم‌وفناوری دانشگاه دو مساله را در اولویت قرار داده است. نخست، توسعه زیرساخت‌های فعالیتی پارک و برنامه‌ریزی‌های میان‌مدت و بلندمدت است. همچنین انجام برخی اقدامات سریع و زودبازده را نیز در دست اجرا داریم. یکی از برنامه‌های پارک این است که در یکسری از حوزه‌های فعالیتی خاص همچون حوزه صنایع غذایی، لیزر پلاسما و... مرجع باشد. در حوزه‌های علوم انسانی نیز سعی داریم با رویکرد تازه‌ای به این جریان نگاه کنیم و برنامه جدیدی را در این حوزه شروع کنیم.

در حوزه ارائه خدمات دانش‌بنیان استاندارد نیز می‌خواهیم زیرساخت دیگری داشته باشیم؛ یعنی اهدافی را برای خود تعیین کرده‌ایم که تا پایان سال چندین رویداد، ورکشاپ تخصصی فناورانه و دانش‌بنیان برگزار کنیم. پارک علم‌وفناوری دانشگاهی باید شرایط پویایی داشته باشد؛ چراکه اکوسیستم فناوری و نوآوری، یک اکوسیستم فعال است. باید تلاش کنیم ضمن اجرای برنامه‌های بلندمدت، آمادگی لحظه‌ای برای تغییر را نیز داشته باشیم تا بتوانیم با توجه به شرایط و نیاز جامعه تغییر رویکرد داشته باشیم. ملاک یکی از اقداماتی که باید انجام بدهیم، اجرای کارگاه‌های آموزشی دانش‌بنیان است، این که شرکت‌هایی داشته باشیم که آموزش‌های تخصصی و کاربردی دانش‌بنیان را ارائه کنند.

من آینده فعالیتی شرکت‌های دانش‌بنیان را خوب می‌بینم. قطعا انتخاب شعار سال و روند حمایتی شکل گرفته در توسعه فعالیت شرکت‌ها کمک کننده بوده است. البته باید توجه داشت که پویایی سیستم فناورانه و نوآورانه کشور نباید با قوانین دست‌وپاگیر دچار مشکل شود؛ به این معنا که همان طور که تدوین و اجرای قوانین در پیشبرد فعالیت‌ها ضرورت است، اما می‌تواند پویایی شرکت‌ها را نیز با آسیب مواجه کند.

ادامه در صفحه ۵

رئیس دانشگاه آزاد استان اردبیل در گفت‌وگو با «فرهیختگان»:

تعداد رشته‌های مهارتی دانشگاه به ۲۶ رشته افزایش یافت

راضیه فلاح
خبرنگار

در ادامه بررسی‌های اقدامات واحدهای مختلف استانی برای آغاز سال جدید تحصیلی این بار به سراغ استان اردبیل رفتیم. دانشگاه آزاد اسلامی در سال‌های اخیر تلاش دارد تا با در پیش گرفتن سیاست‌های مثبت و جامع و براساس احصای نیازهای جامعه شرایط بهتر و مناسب‌تری را برای فعالیت و تحصیل افراد ایجاد کند. اجرای طرح‌های مختلف مانند پویش، باعث شده تا همه واحدهای این دانشگاه برای رسیدن به نسل سوم و دانشگاه کارآفرین تلاش کرده و این ط